

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.629.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację 13933 Pan Posła Tadeusza Tomaszewskiego, w sprawie zmiany przepisów dotyczących ponoszenia kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zasady, według których ustalana jest wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, określa art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1412 i 1302). Ustawodawca wskazał, że obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkaniac domów, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, następnie małżonek, zstępni przed wstępnymi oraz gmina. Ustawa określa kolejność podmiotów wnoszących opłatę. Opłatę wnoszą:

- mieszkaniac domu, w wysokości nieprzekraczającej 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, w wysokości nieprzekraczającej 70% tego dochodu;
- małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2: w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium, a w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

W przypadku odmowy zawarcia umowy o odpłatności przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, , wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 (300 % dochodu, możliwości osoby zobowiązanej).

W przypadku odmowy zawarcia umowy oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w placówce a opłatą wnoszoną przez jej mieszkańca i opłatami uiszczanymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2. Wysokość opłaty

za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.

W przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której dana osoba została skierowana do placówki. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera również przypadki obligatoryjnego i fakultatywnego zwolnienia z odpłatności.

Na podstawie art. 61 ust. 2a ww. ustawy opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w ust. 2. Jest to dobrowolne, bez możliwości wydania decyzji o odpłatności przez gminę.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są prace zmierzające do przygotowania zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej, w których biorą udział członkowie Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej. Zespół powołano jako organ opiniotwórczo-doradczy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W jego skład wchodzi eksperci, praktycy oraz osoby ze świata nauki. Członkowie Zespołu dokonują przeglądu funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań prawnych i organizacyjnych, by poprzez wyznaczenie obszarów i kierunków zmian wypracować propozycje rozwiązań system ten reformujących.

W wyniku prac Zespołu przygotowano Wniosek o wpis do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw. Wniosek uzyskał wpis do Wykazu (UD315) 30 września 2025 r. Następnym etapem procedowania projektu ustawy są konsultacje publiczne i uzgodnienia międzyresortowe.

Projektowane przepisy obejmują zmiany w zakresie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, w tym wprowadzenie zasady, zgodnie z którą odpłatność za dps ponosiłaby osoba obdarowana nieruchomością, nabywca nieruchomości na podstawie umowy dożywocia, lub ewentualnie innych umów, na mocy których nabycie własności nieruchomości następuje w zamian za opiekę.

Z uwagi na etap prac nad projektem nie jest aktualnie możliwe przedstawienie szczegółowych rozwiązań, które ostatecznie zostaną przyjęte.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/